

СЕКЦІЯ 3 РЕЦЕНЗУВАННЯ

ФІЛОСОФІЯ ЛЮДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ НЕЮ PHILOSOPHY OF HUMAN ACTIVITY AND ITS MANAGEMENT

Козловець М.А.

доктор філософських наук,
професор;

Слюсар В.М.

кандидат філософських наук, доцент

Рецензія на монографію «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід» (за заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене); Запоріжжя: Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2016.– 602 с.)

Сьогодні Україна й Литва, як і переважна більшість країн світу, переживають складні й надзвичайно суперечливі процеси, пов'язані безпосередньо з розвитком постіндустріального суспільства, глобалізацією, інформатизацією та високими технологіями, стрімкими змінами способу матеріального і духовного життя, суспільного виробництва та управління ним. Вони стосуються істотних зрушень у всіх сферах суспільного життя, носять глобальний характер і фактично означають кардинальні зміни загальноцивілізаційного масштабу.

Успішне вирішення надзвичайно складних завдань із забезпечення належної ефективності управління та його адекватності характеру суспільних змін і потреб в якісному управлінні неможливе без глибокого філософського аналізу як умов функціонування і розвитку інформаційного суспільства, так і самих феноменів публічного управління та адміністрування. Тому зовсім не випадковим є той інтерес до філософії управління як теоретичної, світоглядної, методологічної та прогностичної основи управлінської діяльності, який виявляють сьогодні і науковці, і державні службовці, і керівники-практики.

Актуальність теми монографічного дослідження полягає насамперед в тому, що воно представляє собою концептуальний аналіз публічного управління та адміністрування, об'єктом вивчення якого є аналіз економічних, соціальних та політичних процесів, що відбуваються в публічній сфері, та шляхи їх удосконалення, а предметом – публічне управління та адміністрування. Структурна соціальна криза, якою позначається сучасний етап розвитку українського суспільства, актуалізує необхідність розробки та запровадження державної антикризової програми, яка б містила довгострокову інноваційну стратегію. Одними з ключових факторів, які не дозволяють реалізувати таку програму, є катастрофічна відсутність кваліфікованих інноваційних кадрів та несистемність державної політики щодо інноваційного перетворення вітчизняної

економіки. Тому сміливо можна назвати підвищення ефективності та якості національної системи публічного управління та адміністрування головною умовою інноваційного прориву. У монографії відображено вітчизняний і зарубіжний досвід публічного управління та адміністрування, представлений досвідом європеїзації публічного управління та адміністрування посткомуністичних країн Центральної та Східної Європи, а також вплив цього процесу на публічне управління та адміністрування в сучасній Україні. У дослідженні представлено насамперед досвід Литви, яка демонструє європейський досвід публічного управління та адміністрування на основі реалізації на практиці принципів «доброго управління», що є ефективним досвідом публічного управління та адміністрування.

Концептуально дослідження містить 28 тем, які глибоко й послідовно відображають процеси, що відбуваються в Україні та Литві – економічні, політичні, соціальні, котрі поєднані з інформаційною революцією, яка відбувається в сучасному світі і накладає відбиток на всю життєдіяльність у суспільстві. При цьому автори цілком слушно зазначають про неправомірність ототожнення концепції інформаційного суспільства з теорією постіндустріального розвитку. Подібність цих парадигм полягає лише в тому, що виникли вони в межах аналізу кризових явищ індустріальної епохи і відображають сучасні тенденції трансформації індустріалізму, але в різних її фазах і в нетотожних понятійно-категоріальних формах. Водночас поза теоретико-методологічними уявленнями про постіндустріальний розвиток важко знайти логічне обґрунтування феномена інформаційного суспільства. Останнє постає самостійною стадією соціально-економічного, науково-технологічного і духовно-культурного розвитку постіндустріального світу. Ця стадія пов'язана з переходом до інформаційного сектору господарсько-економічної, соціокультурної та управлінської діяльності. Йдеться, насамперед, про нові можливості соціальної

комунікації в умовах інформаційного суспільства, що виявляються в межах нетрадиційних інформаційно-комп'ютерних технологіях, відповідних мережах публічного управління та адміністрування.

У монографії на великому фактичному матеріалі подано концептуалізацію публічного управління та адміністрування, яка охоплює методологію дослідження, понятійно-категоріальний апарат, закони і категорії, принципи і методи, аналіз сучасних проблем. Цікаво, що 4 теми («Laws of public governance and administration and trends of governance change in the context of the new public management», «The public sector governance, assumptions for effective and methods of public sector performance assessment», «Main principles of administration in the social field: deconstucting nepotism myths in the post-soviet space: prevention of counterproductive social networking», «Responsibility of public sector: CSR implementation through social marketing») подані англійською мовою вченими країн Балтії, якими проаналізовано закони публічного управління та врядування в контексті нового менеджменту; державний сектор управління та методи оцінки продуктивності громадського сектору; основні принципи управління в соціальній сфері; відповідальність у державному секторі та його реалізація через соціальний маркетинг. Тим самим автори виявили новаторство і свого роду сміливість й відповідальність у поданні матеріалу. Одна з особливостей монографії полягає в діалектичному поєднанні суто філософського аналізу проблем публічного управління та адміністрування з практичною спрямованістю матеріалу. Тому текст монографії насичений фактичними даними, цікавими прикладами з історії, соціальної практики, досвіду державного управління, адміністративного менеджменту, менеджменту організацій тощо. У ній широко і толерантно розглядаються різні підходи до філософського аналізу і тлумачення сутності феномену публічного управління.

У монографічному дослідженні значне місце відводиться і такому новому напрямку публічно-управлінської діяльності, як інформаційно-комунікативний менеджмент та нелінійно-синергетична методологія дослідження. Позитивним є й те, що теоретичний матеріал із проблем публічного управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства розкривається з використанням ілюстративного матеріалу, подається багато рисунків і таблиць, які значною мірою конкретизують ту чи іншу тему.

У монографії розглядаються сучасні теорії процесного підходу в управлінні, менеджменті та державному управлінні, організаційно-економічні механізми публічного адмініструван-

ня в аспекті розвитку інноваційної економіки України, управління проектами та інші. Особливу увагу звернуто на розвиток всіх видів менеджменту за роки незалежної України – публічного управління та адміністрування, менеджменту організацій, інформаційно-комунікативного менеджменту, філософії управління, антикризового кадрового менеджменту. Усі матеріали підготовлені на високому теоретичному і практичному рівнях, висвітлюють умови подолання проблем сучасного розвитку українського соціуму, які можна здійснити завдяки менеджменту, наприклад напрями підвищення ефективності менеджменту організацій та адміністрування, напрями підвищення кадрового менеджменту, зокрема як стати ефективним керівником, організаційно-економічні механізми публічного адміністрування в контексті розвитку інноваційної економіки України. У дослідженні відображені здобутки незалежної Української держави щодо розвитку освіти та її реформування, розглядаються також актуальні проблеми освіти в умовах глобалізації та модернізації – впровадження відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікативних технологій у системі вищої освіти, когнітивно-комунікативні виміри ідеології інформаційного суспільства. Робота містить, з одного боку, системний матеріал навчально-методичного характеру, зокрема в розділах «Предмет і методологічна основа публічного адміністрування», «Адміністративна діяльність як об'єкт інформаційно-комунікативного менеджменту», «Закони та принципи публічного управління та адміністрування», «Бюрократія в системі публічного адміністрування», «Антикорупційна діяльність у сфері публічного управління та адміністрування». З другого боку, – глибокий аналітичний матеріал, на основі якого виявлено основні тенденції розвитку, що дозволяє здійснити прогностичні оцінки (у підрозділах «Умови адміністративної діяльності в умовах еволюції суспільства від інформаційного до смарт-суспільства», «New public management in management of the public sector: principles, structural elements and trends», «Стан і перспективи громадянського суспільства в сучасній Україні. Роль громадянського суспільства в системі публічного управління», «Напрями гармонізації управління й публічної політики», «Виклик і загрози при впровадженні відкритих інформаційно-комунікативних науково-освітніх систем та технологій»). Важливо, що в дослідженні аналізуються соціально-економічні та соціально-політичні процеси, які нині тривають в українському суспільстві, що дозволяє визначати характер сучасної вітчизняної політики. Так, у розділі «Антикорупційна діяльність у сфері публічного управління та адміністрування» аналізується поняття корупції, визначаються її типи, види та форми,

а також розкриваються функції та специфіка діяльності антикорупційних органів, створених протягом останніх років, та основні напрями антикорупційної стратегії.

Під час підготовки матеріалів до монографії автори послуговувалися новітніми досягненнями в дослідженні в галузі публічного управління та адміністрування вітчизняних та зарубіжних науковців, що знайшло своє відображення в загальному списку використаної літератури (543 позиції) та в джерелах до кожного розділу. При цьому авторами взято за опору також і нормативно-правову базу України (наприклад, Закони України «Про державну службу», «Про національну програму інформатизації», «Про громадські об'єднання», «Про місцеві державні адміністрації», «Про доступ до публічної інформації», Указ Президента України «Про стратегію державної кадрової політики на 2012–2020 роки»), і документи міжнародних інституцій (наприклад, «Європа – 2020: Стратегія розумного стійкого та інклюзивного розвитку», Окінавська «Хартія глобального інформаційного суспільства», Програма розвитку ООН «Врядування та стійкий розвиток людського потенціалу»).

Значним здобутком рецензованого монографічного дослідження є те, що вона підготовлена вченими з різних міст і країн, зокрема науковцями Запоріжжя, Києва, Маріямполя і

Каунаса, що засвідчує міжнародне співробітництво вчених України, зокрема науковців Запорізької державної інженерної академії, і є першим ґрунтовним дослідженням з означеної теми, яка майже не розроблена в Україні. Монографія підготовлена згідно з тематикою навчального процесу, яка представлена програмою для підготовки спеціалістів і магістрів зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування», є інноваційною. Результати дослідження можуть бути корисними для фахівців, працівників публічного управління та адміністрування, науковців, педагогів, студентів та магістрантів, усіх тих, хто зацікавлений в окресленому колі проблем, що аналізуються, – публічного управління та адміністрування.

Вважаємо, що сформульовані та викладені в монографії «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід» основні положення філософії публічного управління та адміністрування відкривають можливість краще усвідомити сутність системному підходу до аналізу складних проблем суспільного життя, сприятимуть істотному підвищенню ефективності управління на основі закономірностей і принципів наукового менеджменту, допоможуть обрати надійну траєкторію інноваційного розвитку українського суспільства.